

Kursguide

**Kurs PE024G: Utbildningsvetenskaplig kärna I, inriktning gymnasieskolan, 30
högskolepoäng**

Kurserna ges inom programmen:

Grundlärarprogrammet, inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 240 högskolepoäng

Kursguide för UVK I delkurs 2 ht25

Kursledning, kurslag och utbildningsadministration

Kursansvar: Sanela Bajramović

Delkursansvar: Nicklas Lindgren

Utbildningsadministration: Sofia Folkesson

Examinator: Jonas Ålander

Seminarieledare:

Asgeir Tryggvason

Anders Hagsten

Gabriel Hällqvist

Jonas Ålander

Linnea Urberg

Nicklas Lindgren

Enhetschef:

Ann Öhman Sandberg

Kontaktuppgifter till samtlig personal följer formen: fornamn.efternamn@oru.se

Eventuell frånvaro - delkurs 2

Frånvaro från ett seminarietillfälle under en delkurs ersätts genom att göra en skriftlig ersättningsuppgift som förbereds och utförs enligt följande:

1. Läs kurslitteraturen till det aktuella seminariet.
2. Författa en text som behandlar kurslitteraturens centrala begrepp, teorier och idéer samt vilken betydelse de har för skolans praktik. Texten ska omfatta två sidor och läggas in i Bblearn under berörd delkurs Skriftliga ersättningsuppgifter innan delkursens slut.

Om frånvaron uppgår till två frånvarotillfällen under en och samma delkurs, ersätter den studerande det första tillfället enligt ovan, och det andra genom att delta i uppsamlingsseminarium. Inför detta uppsamlingsseminarium förbereder sig den studerande genom att göra motsvarande skriftliga ersättningsuppgift som ovan och redovisar den på seminariet samt deltar i diskussioner kring det aktuella kursinnehållet. Texten, som är inträdesbiljetten till uppsamlingsseminariet, ska omfatta ca två sidor och läggas upp på Bblearn senast dagen innan uppsamlingsseminariet.

Om den studerande har tre eller fler frånvarotillfällen under en och samma delkurs, så ersätts det första och andra tillfället enligt ovan, medan det tredje ersätts med extrainsatt uppsamlingsseminarium som kan vara gemensamt för alla delkurser och övriga tillfällen ersätts nästa gång kursen ges. Den som deltar i extrainsatta uppsamlingsseminarier

förväntas: 1) hålla enskilda och väl förberedda föredrag om femton minuter utifrån de instruktioner som finns till respektive seminarium, 2) agera som respondent på andra studenters föredrag, 3) kunna besvara seminarieordförandes frågor som kan vara av kunskapsprövande karaktär.

Plagiat och Ouriginal

Akademiskt läsande och skrivande – med fokus på referenshantering Alla texter som skrivs inom kursen ska baseras på den anvisade kurslitteraturen. Att skriva akademiskt innebär användning av referenser. Det är med andra ord mycket viktigt att källor tydligt anges både i löpandetext och referenslista. Källhänvisningen ska också innehålla sidnummer både vid citat och när innehåll återges med egna ord. Referenssystemet som används i samtliga UVK kurser på lärarutbildningen är APA 7 (se lathund i utbildningsmodulen "Akademiskt läsande och skrivande" i Bb Learn).

Örebro universitet använder sig av Ouriginal för kontroll av plagiat för alla dokument vid examination. Ouriginal är ett effektivt skydd mot att texter delvis eller i sin helhet "återanvänds". Om du återanvänder del av text från en referens, var noga med att sätta ut citattecken och tillhörande referens, då all text som citeras korrekt inte uppfattas som plagiat. Att plagiera innebär att med avsikt presentera någon annans idé eller text som sin egen.

Även användning av AI som skriver åt dig räknas som plagiat. Du får med andra ord inte be en AI-tjänst att skriva en seminarie- eller examinationsuppgift åt dig, heller inte valda delar. Syftet med skrivuppgifterna är nämligen att utveckla ditt skrivande och det kreativa och kritiska tänkandet som behövs för ditt framtida yrke, vilket innebär att du själv måste lära dig behärska skrivandet. Vid misstanke om fusk och plagiat har lärare skyldighet att anmäla detta till disciplinnämnden och kan leda till avstängning från studierna. För information om studenters rättigheter och skyldigheter, vänligen se universitetets hemsida:

<https://www.oru.se/student/students-rattigheter-och-skyldigheter/fusk-och-disciplinarenden/>

Examinationer

- Skriftlig salstentamen: torsdagen den 6 november 2025 kl. 10.15-14.15 (4 timmar).

Anmälan till tentamen görs i Studenttjänster senast 5 dagar före tentamensdagen. Begäran om förlängd skrivtid för studerande med intyg från Funka görs vid anmälan till tentamen. Ytterligare information om tentamen meddelas via Bblearn i god tid före tentamenstillfället.

- Omtentamen I salstentamen. Preliminärt den 19 december 2025. För exakt datum, tid och anmälan, se Studenttjänster.
- Omtentamen II Salstentamen genomförs i juni 2026.
- *12 december. Muntligt examinationsseminarium.*
- Omexamination I Muntligt examinationsseminarium. 19 januari (se kronox)

Uppsamlingsseminarium delkurs 2

- Tisdagen 9 december 15:15 – 17:00. Gäller för de som missat två seminarier.
Anmälan görs till utbildningsadm.humus@oru.se senast 2025-12-08 Ange kurs, namn och vilket seminarium som ska ersättas.

Delkurs 2 Didaktik och lärande, 7,5 högskolepoäng

Delkursen handlar om didaktisk teori och praktik och specifikt fokuseras relationen mellan undervisning och lärande. I delkursen ges studenten möjlighet att utveckla didaktisk kompetens och skapa förståelse för hur lärare genom sitt agerande bidrar till undervisningens utformning och genomförande. Vidare behandlar delkursen olika teorier om lärande och bildning där generell teoribildning kombineras med specifika frågor om det lärande som präglar verksamheten i årskurs 7–9 och gymnasieskolan.

Delkursen innehåller även en didaktisk fördjupning på temat hållbar utveckling. Temats komplexitet och värdeladdade innehåll gör att undervisningen måste föregås av didaktiska överväganden gällande utbildningens demokratiska dimension. I delkursen får studenten lära sig använda didaktiska modeller för att planera undervisning kopplat till temat hållbar utveckling i årskurs 7–9 och gymnasieskolan

Delkursens mål:

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna

- redogöra för didaktik som tanketradition och vetenskapligt förhållningssätt till utbildning och undervisning
- redogöra för och jämföra utmärkande drag i olika lärandeteorier
- reflektera över skillnader och likheter mellan vardagskunskap och vetenskaplig kunskap,
- diskutera och motivera olika didaktiska val och deras betydelse för undervisning i årskurs 7–9 och gymnasieskolan
- använda digitala presentationer,
- diskutera utbildning och undervisning utifrån demokratiperspektiv och bildningsperspektiv samt
- redogöra för didaktiska modeller och kunna använda dem i planering av undervisning om miljö- och hållbarhetsfrågor i årskurs 7–9 och gymnasieskolan

Kursintroduktion delkurs 2: Didaktik och lärande (Campus)

Introduktion av delkursens innehåll, upplägg och examinationsuppgifter.

Texter: Kursguide (ev. schema och kursplan)

Nicklas Lindgren, Universitetsadjunkt i pedagogik, Örebro universitet

Föreläsning 2:1 (Campus)

Didaktik. Johan Öhman, professor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2:1 Didaktik och lärande

En central tanke inom didaktiken är att varje undervisnings- och lärandetillfälle bygger på ett antal val vilka har konsekvenser för hur undervisningen tar form och för vilket lärande som blir möjligt. Vid seminariet behandlas didaktik begreppet, den utvidgade didaktiska triangeln samt olika didaktiska utmaningar som kan uppstå i undervisningen i årskurs 7–9 och gymnasieskolan. Under seminariet diskuteras lärarens val och betydelse för undervisningens innehåll och utformning.

Uppgift inför seminariet: (individuell uppgift)

Notera svaren till frågorna 1–3 i dina böcker. Ta med böckerna till seminariet.

1. Hur definieras begreppet didaktik i olika texter?
2. Hur definieras didaktiska frågor?
3. Ta reda på likheter och skillnader mellan den *utvidgade didaktiska triangeln* som den beskrivs av Sjöström, och som den beskrivs av Öhman.

Under seminariet sammanställer studiegruppen sina svar och skapar ett Venn-diagram för fråga 3. Diskutera också följande utifrån VFU-erfarenheter; vilka ändringar/anpassningar av innehåll eller material såg du beroende på vilka elever som fanns i klassrummet, och vilka didaktiska frågor berörs i de observationerna? I slutet av seminariet delar seminarieledaren ut ett poster-ark som varje studiegrupp ansvarar för (se uppgift för seminarium 2:2).

I slutet av seminariet väljs representanter för studentdialog.

Texter

Holmqvist, Mona (2024). Inledning. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 9–24). Gleerups

Sjöström, Jesper (2024) Didaktik. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 49–71). Gleerups

Öhman, Johan (2014) Om didaktikens möjligheter – ett pragmatiskt perspektiv i *Utbildning & Demokrati*, 23(3), 33–52 (sökbar på nätet)

Föreläsning 2:2 (Digital inspelad)

Kunskap och lärande - Johan Öhman, professor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2:2 Teorier om lärande I

Vid seminariet behandlas vad kunskap och lärande innebär utifrån behaviorism, konstruktivism och sociokulturell teori. Vidare diskuteras relationen mellan lärandeteorier och lärares arbete i årskurs 7–9 och gymnasieskolan samt dess konsekvenser för undervisningens innehåll och utformning.

Uppgifter inför seminariet: (gruppuppgift)

Del 1: Varje grupp skapar en poster där ni identifierar några centrala begrepp i varje teori; *behaviorism*, *konstruktivism* och *sociokulturell teori*. Detta kan med fördel göras i tabellform där ni kategoriserar teorierna utifrån ett antal parametrar (synen på kunskap, synen på lärarens roll och på elevens roll osv). Försök att vara så detaljerade ni kan. Se hjälpexempel på blackboard. Skriv ut er poster i A3 format och ta med till seminariet.

Del 2: Ni ska även skriva fram en klassrumssituation, den kan vara helt påhittad, baserad på erfarenheter från er VFU eller båda delarna. Texten tas med till seminariet, som underlag för diskussion. Omfattning ca två A4 sidor.

Under seminariet.

Del 1: Seminariet börjar med en posterpresentation där ni turas om att presentera postern för andra och själv gå runt och lyssna på övriga. Ett slags presentationsmingel med andra ord. Efter posterpresentationen diskuteras i helklass med seminarieledarens hjälp hur ni kan förstå de olika teoriernas begrepp och reda ut ev. missförstånd.

Del 2: Under seminariet används klassrumssituationen för att diskutera lärandeteorier i tvärgrupper. I vilka situationer kan de olika lärandeteorier vara mer eller mindre lämpliga att använda/utgå ifrån? Vad skulle det innebära om en lärare ensidigt utgick från en lärandeteori i sin undervisning?

I slutet av seminariet ges också tid att förbereda inför studentdialog.
Diskussionspunkter finns på blackboard.

Texter

- Holmqvist, Mona (2024). Lärande i ett kulturhistoriskt perspektiv. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 93–105). Gleerups
- Holmqvist, Mona (2024). Lärande som beteende – ett behavioristiskt perspektiv. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 119–129). Gleerups
- Holmqvist, Mona (2024). Lärande som individuell konstruktion. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 135–147). Gleerups

Säljö, Roger. (2011). Kontext och mänskliga samspel: Ett sociokulturellt perspektiv på lärande. *Utbildning & Demokrati – Tidskrift för didaktik och utbildningspolitik*, 20(3), 67–82.

V 44

Föreläsning 2:3 (Campus)

Pragmatiska perspektiv på utbildning och lärande

Johan Öhman, professor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2:3 Teorier om lärande II

Vid seminariet behandlas vad kunskap och lärande innebär utifrån ett pragmatiskt perspektiv. Vidare diskuteras relationen mellan pragmatismen och lärares arbete samt dess konsekvenser för undervisningens innehåll och utformning.

Mot slutet av seminariet ges seminariegruppen tid för att förbereda sig inför studentdialogen den 4 november.

Uppgift inför seminariet: (gruppuppgift)

Varje grupp sammanfattar i en digital presentation 1) vad som utmärker pragmatismen - identifiera några centrala begrepp i teorin. 2) Jämför pragmatismen med två av de tidigare berörda teorierna om lärande (kom överens med seminarieledare vilka grupper som tar gör vilken jämförelse). Fundera på: Vad är det som utmärker det pragmatiska perspektivet i jämförelse med de andra teorierna? 3) Vidare ska presentationen beröra hur lärares arbete kan förstås utifrån ett pragmatiskt perspektiv. Gruppen kan använda den klassrumssituation som skrevs fram inför seminarium 2:3 eller formulera en ny beroende på vad som passar presentationens syfte. Era fullständiga namn ska finnas på presentationens första sida.

Vid seminariet presenterar varje grupp sitt bidrag (ca 10 min), framme vid tavlan med stöd av en digital presentation. Varje grupp får feedback från resten av gruppen.

Texter

Cherryholmes, Cleo. H. (2000). Pragmatismens innebörder och dess konsekvenser.

Utbildning & Demokrati, 9(3), 13–29. (nås via Bblearn / sökbar på nätet)

Holmqvist, Mona (2024). Lärande i handling – ett pragmatiskt perspektiv. I Mona

Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 107–117). Gleerups

*Återbesök gärna följande text från seminarium 2:1 för stöd:

Öhman, Johan (2014) Om didaktikens möjligheter – ett pragmatiskt perspektiv i *Utbildning & Demokrati*, 23(3), 33–52 (sökbar på nätet)

Referenslitteratur

Dewey, John (1938/1997) *Experience & Education*. Touchstone, (tillgänglig på Blackboard)

Föreläsning 2:4 (Campus)

Kognitionsvetenskapligt och Neurovetenskapligt perspektiv
på didaktik och lärande

Josefine Karlsson, lektor i pedagogik, Örebro universitet

V 45

Seminarium 2:4 Teorier om lärande III, samt 4:3

Vid seminariet diskuteras didaktik och lärande utifrån ett kognitions- och neurovetenskapligt perspektiv. De två perspektiven är i jämförelse med de tidigare berörda teorierna om lärande förhållandevis nya och baseras på forskning om kognitiva lärandeprocesser och den mänskliga hjärnans funktioner, möjligheter och begränsningar.

Uppgift inför seminariet: (individuell uppgift)

Varje student noterar i sina texter och böcker var svaren på frågorna 1–2 finns och tar med böckerna och texterna till seminariet som underlag för gemensam djupläsning och diskussion i enlighet med uppgift 3.4 i Blomström och Wennerberg (s. 121).

1. Vilka typer av minnen och minnesprocesser berörs i litteraturen och hur beskrivs de av de olika författarna?
2. Vilka faktorer lyfts fram som viktiga för lärande i litteraturen? Varför är de viktiga?
3. Vilken av de tidigare teorierna tycker du kognitions- och neurovetenskap liknar mest, och vilken av de tidigare teorierna tycker du kognitions- och neurovetenskap skiljer sig mest från.

Under seminariet sammanställer studiegruppen sina svar och kan bifoga teorin till tabellen som skapades till seminarie 2.2. Särskilt vid fråga två diskuteras också vilken betydelse kognitions- och neurovetenskaplig forskning har för lärarens arbete. Därefter kommer möjlighet finnas att sammanfatta kursens innehåll inför salstentamen. Studenterna ges möjlighet att ställa frågor till gruppen som de önskar få förklarade och/eller förtydligade. Det kan gälla såväl specifikt som mer allmänt innehåll. För att denna del ska bli så bra som möjligt är det bra om studenterna på förhand har förberett

frågor och diskussionspunkter.

Efter seminariet läggs tabellen upp i Bb Learn. Döp filen med ert gruppnamn.

Texter

Anderson, Lotta & Svensson, Anna-Karin (2024). Kognitionsvetenskap – att studera individers lärandeprocesser. I Mona Holmqvist (red.) *Teorier för undervisning och lärande* (s. 149–166). Gleerups

Jonsson, Bert & Nyberg, Lars (2020). *Testbaserat lärande: att stärka inläring och minne*. Natur & Kultur (kap. 1 och 6, tillgängliga på Blackboard)

Studentdialog 4 november 15:15 – 17:00.

Gäller de representanter som valt i respektive seminariegrupp.

Examination dk 2: Didaktik och lärande II, 4,5 hp

Skriftlig salstentamen: torsdagen den **6 november 2025 kl. 10.15-14.15** (4 timmar).

Anmälan till tentamen görs i Studenttjänster senast 5 dagar före tentamensdagen.

Begäran om förlängd skrivtid för studerande med intyg från Funka görs vid anmälan till tentamen.

Ytterligare information om tentamen meddelas via Bb Learn i god tid före tentamenstillfället.

Omtentamen I är **preliminärt den 19 december 2025**. För exakt datum, tid och anmälan, se Studenttjänster. Omtentamen 2 genomförs i juni 2026.

Betygskriterier för examination Didaktik och lärande II, 4,5 högskolepoäng

Salstentamen examinerar följande av delkursens mål:

- redogöra för didaktik som tanketradition och vetenskapligt förhållningssätt till utbildning och undervisning
- redogöra för och jämföra utmärkande drag i olika lärandeteorier
- reflektera över skillnader och likheter mellan vardagskunskap och vetenskaplig kunskap,
- diskutera och motivera olika didaktiska val och deras betydelse för undervisning i årskurs 7–9 och gymnasieskolan

V 46 - 48

V 46-48 VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING & EXAMINATIONSUPPGIFT
DELKURS 4 (SE DELKURS 4).

V 48 Seminarium 4:4 samt skriftlig inlämning (se delkurs 4)

V 49

Föreläsning 2:6 (Campus)

Måndag 1 december 9:15-10:00

Delkursintroduktion del II av delkurs II: Nicklas Lindgren, Universitetsadjunkt Örebro
Universitet,

Måndag 1 december 10:15-12:00

Föreläsning del 1: Hållbar utveckling och didaktiska modeller. Johan Öhman, Professor
pedagogik Örebro Universitet

Måndag 1 december 13:15-15:00

Föreläsning del 2: Två didaktiska modeller. Asgeir Tryggvason, Docent pedagogik, Örebro
Universitet.

Seminarium 2:5: Utbildning för hållbar utveckling – didaktiska modeller

Hållbar utveckling är ett komplext begrepp som kan vara utmanande att förena med
elevernas livsvärld. Samtidigt innebär en utbildning för hållbar utveckling såväl
emotionella, politiska som etiska aspekter vilket ställer höga krav på lärarens didaktiska
kompetens. Under seminariet diskuteras den angivna litteraturen. Det angivna caset kan
användas som ett stöd för diskussionen under seminariet. Seminarieledaren kommer i
början av seminariet meddela gruppindelning för studiegrupper som är utgångspunkten
för den muntliga examinationen.

Uppgift inför seminariet: (individuell uppgift)

Inför seminariet kommer ni få jobba utifrån ett Case/en utbildningshändelse med
medföljande diskussionsfrågor som kopplas till innehållet i de kapitel som läses till

seminariet. Ni hittar Caset på Bblearn. Ni förbereder er individuellt inför seminariet genom att svara på de frågor som anges i caset.

Texter:

Öhman, Johan, Tryggvason, Ásgeir & Sund, Louise (2025). *Didaktiska modeller för miljö- och hållbarhetsutbildning*. Studentlitteratur.

Läses: Introduktion + del I (s. 15–107) samt kap 8.

Referenslitteratur:

Van Poeck, Katrien, Östman, Leif & Öhman, Johan (red.) (2019) Sustainable Development Teaching Oxfordshire: Taylor and Francis, (kap. 1–3 & 5) (finns tillgänglig som e-bok via universitetsbiblioteket)

- **Fredag 5 december (09:00–15:00). Workshop Lektionsplanering.**
Information om workshopen kommer läggas ut på Bblearn i en separat mapp.

V 49

Seminarium 2:6 Hållbar utveckling ur ett etiskt/moraliskt och politiskt perspektiv

Vid seminariet kommer diskussionen om utbildning för hållbar utveckling som ett etiskt och moraliskt perspektiv samt ett politiskt perspektiv fördjupas.

Uppgift inför seminariet: (individuellt)

Ni ska enskilt inför seminariet förbereda en reflekterande text om hur ni som framtida lärare kan använda didaktiska modeller för att belysa moraliska- och etiska perspektiv samt ett politiskt perspektiv i undervisning av miljö- och hållbarhetsfrågor. Avsluta med en diskussionsfråga eller en innehållsfråga som ni vill diskutera eller reda ut på seminariet.

Texten ska omfatta ca två sidor och tas med till seminariet och används som underlag för samtalet. Texten behöver inte lämnas in på Bblearn.

Seminarium 2:6

Del I av seminariet utgår från era formulerade texter.

Del II av seminariet behandlar politiska perspektiv i utbildning för hållbar utveckling (del III i boken didaktiska modeller för miljö- och hållbarhetsutbildning).

Under denna del kan ni välja att återbesöka caset från seminarium 2:5. Fundera över hur läraren kan hantera de politiska känslor som beskrevs i caset. Vilka strategier kan läraren använda för att hantera detta i mötet med elever (och vårdnadshavare).

Texter

Öhman, Johan, Tryggvason, Ásgeir & Sund, Louise (2025). *Didaktiska modeller för miljö- och hållbarhetsutbildning*. Studentlitteratur. Del II och Del III läses.

Referenslitteratur:

Van Poeck, Katrien, Östman, Leif & Öhman, Johan (red.) (2019) Sustainable Development Teaching Oxfordshire: Taylor and Francis, (kap. 1–3 & 5) (finns tillgänglig som e-bok via universitetsbiblioteket)

Tisdag 9 december 09:15 – 15:00 - Workshop: Planering arbetsområde.

Information om workshopen kommer läggas ut på Bblearn i en separat mapp

Examinationsseminarium 2:7 *Didaktik och lärande I*, 3 hp

- 12 december. *Muntligt examinationsseminarium.*

Studiegruppen lämnar in gemensam lektionsplanering och arbetsområdesplanering som de får presentera och svara på frågor kring. De två workshoparna utgör förberedande moment för examinationsuppgiften. Presentationen ska omfatta ca 30 minuter. Det digitala underlaget för presentationen läggs in på Bb Learn senast torsdag kl. 23:59 den 11 december.

Varje student lämnar in en individuell reflektion. En resonerande uppgift. Skriv max 2 sidor. Utgå från delkursens litteratur för att resonera kring hur du ser på skolans roll i en hållbar omställning. Följ riktlinjer för akademiskt skrivande.

Information om upplägg och betygskriterier kommer läggas ut på Bblearn i en separat mapp.